

— Chiếu Tướng!
— Chiếu cái gì mà chiếu.
Coi tao đỡ nè! Chiếu tướng
lại...

— Chiếu Tướng....
—
— Chiếu Tướng..., ha ha
ha. Hết đỡ....
— Xi, ăn lén. “Quýnh” lại.

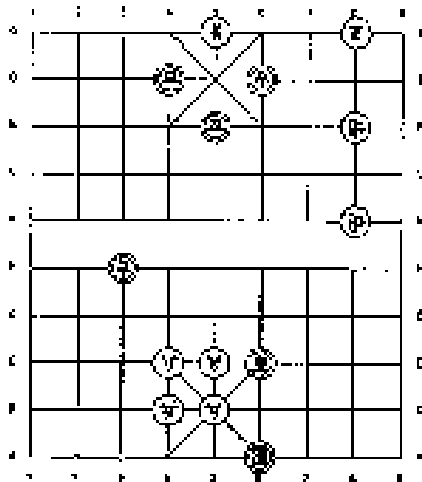
Cờ Tướng, môn giải trí tao
nhã này thường được người
Việt mình ưa chuộng. Đó là
một sự thử thách, đấu trí của
hai đối thủ với nhau. Cũng như
nhiều môn khác, người nào
chơi cờ nhiều thì nước cờ sẽ
cao hơn. Tuy nhiên nếu ai có
công nghiên cứu sách vở thì sẽ
biết tất được nhiều “chiêu” rất
độc mà đôi khi phải mất cả
năm trời mới rút được những
“chiêu” đó.

Trong cái ánh đèn mờ mờ,
nửa sáng nửa tối của quán cà phê
Tao Nhân làm Tí tui nhớ đến
những kỷ niệm ngày xưa cũng
như gợi cho mình biết bao suy
nghĩ. Tí tui ngồi ngắm những
người xung quanh. Ở góc bàn này
là một người ngồi trầm ngâm suy
nghĩ. Còn phía bên kia là những
tiếng nói nhỏ nhỏ. Đây đó là
những khuôn mặt chăm chăm vào
những bàn cờ.

Bất chợt Tí tui bỗng thấy mình
lạc về với quá khứ. Lạc về với
những giây phút thanh thoi của
ngày xưa tại quê nhà, lạc về với
những lúng túng, băn khoăn ở
những ngày đầu mới đặt chân đến
nước Mỹ.

Ở nước mình, nhiều người
sinh sống bằng nghề cờ tướng. Đa
số họ là những người nghèo. Họ
đặt bàn cờ tướng ở các bến xe
đò, chợ búa, công viên, ga xe lửa

CỜ TƯỚNG

• TÍ TIÊU TỤY

và những dịp hội hè để cá độ. Ai
giải thắng hoặc hòa đều coi như
thắng và sẽ được chung tiền, còn
thua thì mất tiền. Đó là những ván
cờ thế hóc búa mà nhìn vô tưởng
là dễ ăn. Nhiều người sau vài
phút suy nghĩ liền đặt tiền để giải,
hy vọng kiếm vài đồng uống cà
phê. Nào ngờ sau vài nước mà
họ tưởng sẽ thắng, một nước cờ
bất ngờ đã đảo ngược tình thế làm
cho họ phải cay đắng thua cuộc.

Cờ thế là những ván cờ rất
hay, tập trung những tinh hoa
tuyệt kỹ của cờ Tướng. Người giải
cờ cần phải có công phu nghiên
cứu thật kỹ, có khi hàng tháng,
hàng năm mới giải ra được. Nó
có thể còn khó hơn những bài
toán hóc búa nhất mà chúng ta
thường gặp. Muốn giải nó,
nguyên tắc chung là chúng ta nên
đi những nước cờ trông thật là

“ngu dốt” (như thí hết quân),
thật táo bạo không ai ngờ được
thì mới hy vọng tìm được
những manh mối để giải nó.
Những ván cờ thế chúng ta
thường gặp trong các sách cờ
tướng như “Vạn Kỳ Thế
Chiến”, “Tân Tượng Kỳ Phổ
Thông Hoàn Mỹ”, “Cẩm Nang
Cờ Tướng” v.v... không ăn
thua gì với những ván cờ để
cá độ vì cờ để cá độ có tới
những hai bước quan trọng:
giải thế xong rồi còn phải giải
cờ tàn. Giải thế thì thường theo
một công thức, nguyên tắc
nhưng giải phần tàn cuộc thì
đòi hỏi sự lão luyện sâu sắc của
suy nghĩ.

Những ván cờ thế để cá độ
thường bắt người giải phải là
một tay thật là cao cờ ở phần
tàn cuộc. Nhiều người hí hửng
mừng vì đã gỡ được thế nhưng
sau đó vẫn bị thua uất ức vì
không đảo nổi phần tàn cuộc (một
ván cờ có ba phần: khai cuộc,
trung cuộc và tàn cuộc, phần tàn
cuộc thường chỉ còn vài quân mà
thôi). Họ về trần trọc suốt đêm
suy nghĩ, mất ngủ để giải lại ván
cờ mà họ nắm chắc phần thắng
trong tay, để cuối cùng mới thấy
rằng đường cờ của mình còn yếu.
Thật sự mà nói, thua một ít tiền
thì không có gì đáng tiếc, ngược
lại nhờ vậy mà người thua sẽ thấy
được vài nét tinh diệu của cờ
tướng, và nhất là cảm thấy rất thú
vị nếu giải ra được.

Nhìn người đánh cờ tướng ta
có thể một phần lớn đoán được
tính tình của họ. Người nào nóng
nảy thì la hét, xuyt xoa, bực dọc
khi thắng hoặc thua một nước cờ,
quân cờ. Người nào điềm tĩnh thì
họ luôn bình tĩnh để tiếp tục gỡ

tuy đã đi sai lầm một vài nước, mất quân.

Người đánh cờ thường phải luyện các quân xe, pháo, mã đi cho đều, cho hay nước. Còn nếu chỉ chơi hay về một quân nào đó (pháo, mã hoặc xe) thì đối phương sẽ để ý và có thể sẽ tìm cách đổi quân để tiêu diệt cho bằng được. Tới chừng đó thì phần thua dễ cầm chắc trong tay vì các đệ tử “ruột” mất trước hết rồi. Trong lúc đánh cờ, người chơi cờ cần phải có nhiều mưu mô, thủ đoạn. Nếu thấy đối phương mạnh quá thì ta có thể tìm cách thí cờ để cầu hòa, lật ngược tình thế. Nhiều người giỏi về cờ tàn nên họ hay tìm cách thí quân rồi biến ván cờ thành cờ tàn để hạ địch thủ. Ví dụ nếu ta chỉ còn xe mà thôi, và địch chỉ còn sĩ tượng toàn thì thường ván cờ được coi như huê vì làm sao mà xông vào cung bắt tướng địch được trong khi hấn được bảo vệ chặt chẽ. Thế nhưng nếu ai học thuộc bảy thế “Thất Cầm Mạnh Hoạch” trong cuốn Vạn Kỳ Thế Chiến (tác giả cuốn này đặt tên những trận đánh, những kỳ tích của Tam Quốc Chí cho các ván cờ) thì có thể nắm phần thắng. Ngoài ra còn nhiều ván cờ tàn cuộc khác rất là hay mà khi giải xong ta sẽ cảm thấy rất sung sướng.

Nhiều người đánh cờ cho rằng chiếu hậu (chiếu út) là không được vì như vậy là không... quân tử. Đó là một quan niệm không đúng, vì khi đấu trí với nhau và đã quyết tâm đem hết trí lực để so tài thì nên dùng hết những lợi điểm sẵn có (nội việc dùng nhiều quân của mình để dí bắt một quân của địch thì có quân tử không? Bạn đi đánh lộn bạn

có đập... vào mông người ta không nếu có dịp?) Ở những thế chiếu hậu người ta phát hiện ra được những đường cờ tuyệt diệu. Những sách vở về cờ Tướng (để ý tới những thế biến), những trận đấu cờ của các danh thủ, những tay cao cờ đều chơi chiếu hậu cả.

Người chơi cờ cao thường rất quan trọng lúc xuất quân (khai cuộc) bởi vì xuất quân hay thì họ sẽ chiếm tiên để tạo ưu thế cho ván cờ về sau. Người chơi giỏi thì họ biết cách đi cờ làm cho đối phương kẹt cứng không biết phải đi làm sao, để rồi lần lần phải thất thủ. Nhiều người giữ từng con chốt phòng khi cờ tàn thì dùng tới. Có những tên gọi cho các thế cờ xuất quân như Liệt Thủ Pháo, Bình Phong Mã, Tiên Nhân Chỉ Lộ v.v... hay có những cách dàn cờ đối nhau như “Thuận Pháo Hoàn Xa đối Bình Phong Mã”, “Liệt Thủ Pháo đối Tiên Nhân Chỉ Lộ” v.v... Những ai nghiên cứu kỹ cuốn “Những Thế Cờ Xuất Quân Tốt Đẹp” của Lý Anh Mậu thì sẽ học được nhiều cách xuất quân rất hay.

Nhiều bạn ra mấy tiệm computer Mỹ để kiếm mua những software về cờ tướng (Chinese Chess) nhưng không thấy bởi vì dân Mỹ ít ai chơi cờ tướng. Nếu bạn vào tiệm Tàu thì hy vọng tìm ra được. Đa số các software về cờ Tướng làm người chơi thất vọng vì nó đi một nước khá lâu (5-7 phút là chuyện thường) làm mình nản. Phần nữa các software đó được viết không hay mấy nên nhiều khi mình thấy không đáng để ngồi đấu trí với nó vì nó chơi thấp quá. Tuy nhiên, có một software cờ tướng rất hay tên là “T-Time Technology” có thể làm

bạn nhức đầu với những đường cờ khá cao của nó. Ở software này có 6 nhóm, và mỗi nhóm có 6 địch thủ với level chơi từ thấp lên cao. Nếu mình thắng được một địch thủ thì sẽ được cho chơi với địch thủ giỏi hơn. Ở nhóm đầu tiên, địch thủ trước tiên là hình một anh chàng Trư Bát Giới, bạn có thể thắng anh chàng này không khó lắm. Nhưng sau đó bạn sẽ địch phải một địch thủ đáng gờm tên là “Spoon Sa”. Nếu bạn thắng được level này thì có thể liệt bạn vào hàng cao thủ cờ tướng. Đây là một software rất hay cho những ai muốn tự luyện cờ tướng thay vì phải kiếm người chơi, phải la cà ở quán cà phê v.v.... Điều rất tiếc là đa số mọi người không có “Tea Time” bản gốc nên khi thắng tới “Spoon Sa” thì nó không cho mình lên level cao hơn (không hiểu tại sao). Nếu quý bạn nào có “T-Time” bản gốc xin gửi cho Tí tui một bản.

Tí tui không phải là người chơi cờ giỏi mà chỉ là người thích chơi cờ. Vì thế khi viết bài này chỉ có tính cách trao đổi ý kiến thôi, mong các vị cao cờ thông cảm.

Hồi còn ở quê nhà, Tí tui rất mê bộ môn này. Hôm nào mượn được một cuốn cờ tướng thì mừng quá, Tí tui phải thấp đèn thức suốt đêm chép cho hết ra một cuốn vở để sáng mai trả cho người ta (vì những hôm đó cúp điện). Về nhà quảng cặp xuống là Tí tui “dzọt” qua tiệm hớt tóc gần bên để đánh cờ. Biết bao nhiêu lần Tí tui bị ba má chửi vì cái tội mê cờ đến nỗi quên về nhà ăn cơm hoặc quên ngủ sớm để đi học. Cái tánh háo thắng ngày xưa làm mình tức tối, trần trọc, khó chịu mỗi khi thua một ván cờ. Tí tui

cứ bị chửi mãi hoài về cái tội mê chơi cờ. Rồi những lần Tí tui đi với thằng bạn thân xuống chợ Đầm, ga xe lửa Nha Trang để sưu tập những ván cờ thế đem về nhà giải. Giải ra thế xong rồi mừng quá chạy xuống đặt tiền... kiếm ăn, để rồi bị thua một cách tức tối vì không nghiên cứu kỹ về phần tàn cuộc. Cũng thỉnh thoảng Tí tui có những trận thắng oanh liệt làm bà con xung quanh nhìn mình như một anh hùng (?). Sau vài lần thử thách Tí tui “tởn”, “teo”, không dám chơi nữa.

Có một kỷ niệm làm Tí tui khó quên. Hôm đó Tí tui đấu cờ với một anh chàng còn khá trẻ, mặt mày trông ngây ngô. Hắn ta đánh dở mà la hét om xòm làm

Tí tui bức mình hạ hắn liền 5 ván. Anh Chín, chủ tiệm hớt tóc, nháy mắt nhưng Tí tui không nhường, vừa hạ vừa nói móc lại anh chàng này. Sau khi người đó ra về với vẻ tức tối, anh Chín mới bảo đó là tên công an khu vực mới đổi về, đừng có làm cho nó ghét. Lúc đó Tí tui mới rùng mình vì nếu tên này mà ghét mình thì hơi phiền. Nhà mình thường chứa những người vượt biên, còn mình thì chuyên môn lo liên lạc, dẫn người. Hắn mà ghét thì không chừng gia đình mình mang họa. Sau này gặp lại hắn Tí tui đã giả bộ ăn qua ăn lại để hắn không còn tức Tí tui nữa mà thậm chí còn rất thích chơi cờ với mình.

Cho tới ngày đến được bến

bờ tự do, Tí tui được một lá thư của má cảm ơn Tí tui đã “cứu” má tôi vì nhờ chơi... cờ tướng (còn trước đó thì bị la suốt vì cái tội này). Nguyên là nhà Tí tui nằm chính giữa, nhà bên phải là của khóm trưởng với con rể là công an thành phố, còn nhà bên trái thì có rể là phường trưởng, vì thế nên mỗi lần tổ chức vượt biên thì thật là trần ai cực khổ vì sợ họ biết. Không hiểu sao mấy người này cũng rất mê cờ tướng, và cái thằng tôi 16, 17 tuổi lúc đó lại trở thành bạn chơi cờ với họ. Má Tí tui thư rằng nhờ biết Tí tui là bạn cờ tướng nên bà ta không bị bắt lên phường nhốt cở 3 ngày vì có thân nhân đi vượt biên. Ngồi nghĩ lại đôi lúc Tí tui thấy thật buồn cười.

Và rồi hôm nay không hiểu sao Tí tui lại một mình bước vào quán Tao Nhân để uống cà phê, nhìn thiên hạ chơi cờ, và đấu chơi một vài bàn với họ. Ngồi bên cạnh là hai anh chàng vừa coi bạn mình chơi cờ, vừa bàn nhau cách xin vào trường học ESL, có lẽ họ là những người mới qua. Tí tui nhìn họ, nhớ lại những ngày xưa cũng ở cái quán này, sau những giờ thi căng thẳng thì mình cùng bè bạn vào đây để giải trí với những quân cờ. Cũng tại cái quán dễ thương này, mình đã có nhiều bạn bè tụ họp tại đây để tâm sự, để cùng nhau bàn phân chia những công việc xã hội mà sinh viên thường làm. Ngồi đây rồi mình bỗng nhớ lại những người

bạn sinh viên ngày xưa chiều nào cũng vào đây để nhấm nháp một ly cà phê, chọc ghẹo nhau, hẹn nhau, đánh cờ với nhau.... Bây giờ họ đâu cả rồi? Chỉ biết rằng đa số họ không còn những phút giây hồn nhiên, vô tư như ngày xưa nữa mà nhiều người trong bọn họ đã phải bon chen, chạy đua với thời gian để lo cho cuộc sống. Kỷ niệm xưa bỗng ập về thật nhiều.

Cuộc sống con người, nếu nhìn kỹ, nó giống như một bàn cờ. Ăn được một quân cờ thì vui như đi làm được lên lương, mất một con pháo thì buồn như bị xe đụng, đổi một con mã thì chán như làm bài bị con C, tiêu tùng một con xa thì thấy đời như không

còn ý nghĩa, thua một ván cờ thì tức như bị... bồ đá. Nhìn sâu hơn nữa ta mới thấy có một thế giới lọc lừa, đầy thủ đoạn trong ấy. Cũng là phe ta cả nhưng ta sẵn sàng đưa bạn bè thí quân để đạt được mục tiêu của ta, cái mà có thể giải thích bằng những ngôn từ thật hợp lý. Cái sự tranh đua trong bàn cờ nó giống như cái xã hội mà chúng ta đang sống. Nhiều lúc ta phải kiên nhẫn, tự tin để bám vào những cố gắng, hy vọng mong manh để lật được thế cờ, phải tìm cái có trong cái không...

Và rồi có ai để ý rằng mỗi chúng ta đôi lúc là những con cờ, những bàn cờ của một ván... cờ đời mà nhiều khi chúng ta không biết.... □